

2726

פרוטוקול 23/ג

מועדת הכלכלה

ביום ג', ה' בסיון תשי"ח - 27.5.58

בשעה 1115

נוכחים:

- ב. אבניאל - היו"ר
- מ. אולמרט
- ב. אציה
- מ. אונא
- ע. איכילוב
- י. אלמוג
- ש. בג'רנו
- ש. פרלשטיין
- ג. שוקן
- ש. שורש

מוזמנים:

- שר החקלאות ק. לוז
- מר צוימן - מנהל מנהל המים
- מר וירשובסקי - משרד החקלאות
- ד"ר לוינטל - משרד מסחר ותעשייה
- ד"ר קטרון - משרד המשפטים
- מר הוכשטיין - מזכיר מרכז השלטון המקומי
- מר ניסבוים - סגן ראש עיריית חיפה
- מר בן-צבי - ראש מועצת גבעתיים
- עו"ד יחיאל -

סדר היום:

חוק תיקון פקודת סימני סחורות.
תשי"ז - 1957.

=====

היו"ר ב. אבניאל:

אני פותח את הישיבה.

החוק שלפנינו גמרנו כבר כמה סעיפים
ובחלק מהם הסכמנו כולנו פה-אחד. בסעיף 4 היו הסתייגויות מסויימות,
אבל היות וזה היה בעוד מועד, בקשנו את היועצים המשפטיים שלנו שידענו
את זכרוננו בקיצור נמרץ. נשתדל לסיים היום במידת האפשר את החוק.

ד"ר קטרון:

גמרנו את סעיפים אחד ושניים - ללא שינוי.
בסעיף 3 הוכנס תיקון מסויים. מצד אחד
בקשו להרחיב שההגנה שאנו נותנים בענין זה תהיה יעילה, ומצד שני נתנו
זמן מעבר לפי בקשת אנשי היקב, והחלטנו שהסעיף הכנס לתוקפו רק
ב- 1.1.60. בסעיף 4 הוועדה הכניסה שני תיקונים. הראשון -

השר רשאי..... הוספתם את המלים: אם היה לו יסוד סביר. והשני -
הסמכות בענין הצווים היא כללית או לסוגים של ייצרנים ואין כאן בעיה
של יצרן פלוני. אנו הגענו עד סוף סעיף 4 (א).

היו"ר ב. אבניאל:

ענין האריזה נשאר פתוח.

מר לוינטל:

בקשר לויכוח בישיבה האחרונה, אם יש
צורך להסמיך את השר שיוכל לחייב יצרנים
להפסיק לארוז סחורה בצורה שנוגדת את החוק, או לחייב לארוז סחורה בצורה
שיקבע, בתקיים בירור בסיסי בתוך המשרד והגענו למטרה כזאת. (קורא
מכתוב). כשהגענו למסקנה זאת הושפענו על ידי מכתב אגוד הצרכנים.
(קורא את המכתב). הם מאד בעד מתן הסמכות הזאת שהשר יכול גם במקרה
מסויים ולא רק בצו כללי, לצוות גם פרטים ביחס לחובת אריזה. לדעת
משרדינו זה צריך לכלול גם סילוי נוזלים בבקבוק.

בגמר הבירור שהזכרתי אותו, הגענו
לדעה שיש לעמוד עקרונית עלהאשמות החוק המוצע, אבל סאיין, אין התנגדות
לצמצם את תחולתו למקרים שהאריזה עלולה ליצור רושם מוטעה לגבי טיבה
או צורתה של הסחורה בלבד.

היו"ר ב. אבניאל:

לי נראה שהוועדה תוכל לקבל את הצעת
הממשלה כפי שמובאת כרגע בפנינו, אבל
ברצוני לשאול את ד"ר לוינטל מדוע זה צריך להיות בחוק הזה? כי לדעתי
מקומו לא כאן. אני סוכן לקבל את עצם הרעיון שלך, אבל למה זה צריך
להיות בחוק זה? בחוק פיקוח על מצרכים ושירותים חיוניים זה יותר
מתאים מאשר פה.

מר לוינטל:

אנו הבאנו דוקא את הצעת החוק כחוק של
קבע מפני שרצינו למנוע במידת האפשר את
השימוש בחוק הפיקוח, ובעצם גם לפי לשונו - חוק לשעת חירום. אבל פה
הענין הזה חשוב והוא לא רק מצומצם בחשיבותו לזמן של שעת חירום אלא
צריך להיות חוק של קבע. לו היינו צריכים להפעיל - חוק הפיקוח בכלל
לא היה בהצעת החוק - את זה, אפשר היה לעשות זאת על ידי צוים
אדמיניסטרטיביים, ולא רצינו לעשות זאת. רצינו לתת זאת לראשות המחוקקת
לקבוע את ההסדר הזה ולא אדמיניסטרציה בצו.

אם נעזוב את הסדרי הפיקוח, אין פרושו
לפי מערכת החוקים הקיימים, כי זאת התיימרות. אם למשל ניסח לדוגמה
שמישהו ארוז פירות מיובשים בצלופן, כך שגם נראה לעין כסחורה אחרת,
אין זה התיימרות. ההתיימרות נוגעת למישהו ברגע שיש חיקוי מסויים,
שמישהו יוצר את הרושם של סחורה של יצרן אחר.

היו"ר ב. אבניאל:

שמענו הסבר מפי מר לוינטל. התפיסה
היא שהממשלה מוכנה לקבל נוסח שזה
יהיה מותר לעשות רק באותם המקרים שהאריזה עלולה להטעות ביחס לטיב
ואיכות.

ד"ר קטרון:

אם היה לו יסוד סביר... להגנת הצבור.

היו"ר ב. אבניאל:
הבעיה היסודית מבחינת וועדת הכלכלה
באמרה כבר. עוזים עבודה צולעת ומכניסים
בחוק דבר שיאנו במקומו, אם כי עצם הדבר, אין להתנגד לו. מטרת ההצעה
כבודה במקומה מונח אבל לא בחוק זה.

מר שלגי:
אילו סעיף ב' היה בא כדי לתת סמכויות
פיקוח, אפשר להבין את טענתך. אבל
במידה וסעיף זה יהיה מנוסח למקרים של הטעיה ורק למקרים אלה, אז
הוא לא כל כך רחוק מהענין, שזה ייעשה בדרך של סימון הסחורה ולא
בדרכים אחרות.

ש. שורש:
השאלה שהיו"ר הציג, היא שאלה. אני חושב
שאין לנו דרך אחרת מאשר לשנות את שם
החוק. החוק יכול להקרא: חוק לתיקון סימני סחורות ואריזתם.

היו"ר ב. אבניאל:
לפי חוק הפיקוח על מצרכים ושירותים
חיוניים אפשר לפתור את הבעיה הזאת. שם
הוא צריך להוציא צו אבל גם פה הוא צריך להוציא צו, כך שלמעשה זה לא
דרוש לנו.

ש. שורש:
אבל זה לא צריך להעשות בחוק של שעת חרום
אלא בחוק של קבע, אלא מה? השם איננו
מבטא.

י. אלמוג:
אני לא רואה שום פגם אסטטי. חוק הפיקוח הוא
חוק לשעת חירום, ורק בגלל הפגם האסטטי
הזה אתה רוצה לשנות את השם? היו"ר, אם אתה טוען שחוק הפיקוח עונה על
כל השאלות ואין שום הבדל, נשמע מה דעת היועץ המשפטי.

ד"ר קטרנון:
אנו לא מציעים את זה לשעת חירום.

ד"ר לוינטל:
החוק הזה הוא חוק להתחרות בלתי הוגנת.

היו"ר ב. אבניאל:
אני רוצה לשאול את נציגי הממשלה אם הם
מוכנים לקבל את הנוסח המוצע בלי הטלים:
בין במיוחד, כדי למנוע את מטרת ההטעיה של השימוש בסימן סחורה של אחר.

מר שלגי:
למנוע מטרת הטעיה בטיב הסחורה או
איכותה.

היו"ר ב. אבניאל:
למגרי בסדר, אבל לא בחוק הזה. אני משוכנע
שזה פגם, ואם רוב החברים ירצו זה יעבור
ויעבור ברוב קולות.

מר פרלשטיין:
מה צריכה האריזה למנוע? מפני שאתם אומרים
לחייב, ודומני שהרישא של הסעיף היא, מה
אתם רוצים למנוע. אז איפה שישנה אפשרות על ידי אריזה להטעות את הצבור
בטיב או באיכות, אז החוק נותן אפשרות למבצעים לקבוע את האריזה בצורה
זאת או אחרת. אני הייתי מוכן לקבל את זה. אבל אם קיים חשש של
הטעיה, זה לדעת מיותר. אם תאמרו שקיים חשש של הטעיה, אז תצטרכו
להוכיח שעל ידי אריזה בצורה זאת קיים החשש הזה, וזה באופן סתמי.
אם קיים חשש של ממש שעל ידי האריזה הזאת, הקיימת, יש חשש של הטעיה
בטיב המוצר.

מר שלגי:
אם היה לו יסוד סביר להניח כי יש צורך
בכך כדי למנוע הטעיית הצבור על טיב או
איכות או מהות.

היו"ר ב. אבניאל:
אני משוכנע שהסעיף נכון, אבל מקומו איננו
פה. איננו מוכן לעשות משבר, אשאיך את זה
פתוח, אם ארצה אגיש הסתייגות, לא ארצה, לא אגיש הסתייגות. אני מצביע.

ה צ ב ע ה: נתקבל הסעיף לפי הצווח המוצע על ידי מר שלגי.

ס ו ב מ: למחוק את המלים: ובין במיוחד.

ש. פרלשטיין: נציח שמשו החזיק איזה נוזל בבקבוק קוקה-קולה על מנת לשפוך אותו אחר-כך לכלי אחר. אינני יכול לחייב אותו בכלל לא להחזיק את זה על מנת לשפוך אחר-כך לכלים אחרים.

היו"ר ב. אבניאל: אם הוא ידע שאסור לשים זאת בבקבוק, מדוע אם תפסו אותו אסור להחרים זאת?

ש. בג'רנו: אם אדם מחזיק בכלים אסורים על מנת להעביר אחר כך לאריזה המותרת לו על מנת לשווק, האם אז גם כן אסור?

ד"ר לוינטל: לשאלה הזאת יש תשובה. סחורה פירושו, כל דבר המשמש נושא למסחר ותעשייה. אם הוא לא נושא אלא רק בצורה אחרת מן בבקבוק.

היו"ר ב. אבניאל: אני מבקש מהיועץ המשפטי נוסח שלא יהיה מקום לאי-הבנה.

י. אלמוג: אפשר לאמר: אחזקה מוקדמת. נניח שהאיש מחזיק איזה משקבה בחבית, והוא צריך למכור בבקבוקים ומחר אתה תופס אותו להחזיק זאת בחבית. לפי החוק הזה אסור לו להחזיק בחבית אלא בבקבוקים. ישנה אחזקה מוקדמת. ומה מה שד"ר אבניאל רוצה לפתור.

ד"ר לוינטל: אולי נמצא את הפתרון שמי שמחזיק ברציפות בכמויות שמעידות על כך, אז רואים את זה כאחזקה לפני המכירה.

ס ו ב מ: לקבל את אותו נוסח כמו בחוק התקנים.

ש. פרלשטיין: אני שואל לגבי סעיף מעבר. לאחר שהחוק נכנס לתוקפו, האם יש סעיף מעבר עד שהוא מוכר את המלאי שיש לו, או בחנויות או בבית החרושת.

ד"ר קטרנון: אתה לא צריך תקופת מעבר לחוק אלא לצו.

ש. פרשלטיין: אמרנו גם בענין היין שנותנים זמן מעבר.

מר שלגי: אינני יודע אם זה מוצדק, האם זה דרוש להגנת הצבור.

היו"ר ב. אבניאל: אתה לא יכול באופן ריקטרואקטיבי לבוא ולהעניש אותו. עד עכשיו לא היה צו ולא היה חוק כזה. אתה מוציא אתה מוציא צו ונותן לו שהות של חודש ימים לחסל.

י. אלמוגי: אתה מוציא חוק, החוק יהיה ידוע לכולם שאסור לעשות את זה ואת זה.

ד"ר קטרנון: שום דבר לא ידוע כל זמן שאין צו.

מר שלגי: הייתי מקבל את הצעת מר פרלשטיין לגבי פיסקה א'. ולא לגבי פיסקה ב'.

ד.ה.

היו"ר ב. אבניאל:
אנו מציעים שתתנו זמן מעבר בהתאם לזמן הדרוש לו לחיסול. אנו מבקשים שתמציאו את הנוסח הזה ותקבעו את זמן המעבר.

ש. בג'רנו:
אני מוכן להגיד לשר כמה זמן הוא צריך לתת לשם תקופת מעבר.

ב. אזניה:
אני מבקש נוסח.

מר שלגי:
בצו, לפי סעיפים אלה ואלה, יקבע שר המסחר והתעשייה תקופה לחיסול המלאי הקיים

כפי שימצא לנכון.

היו"ר ב. אבניאל:
יקבע השר בכל מקרה את משך הזמן לחיסול המלאי הקיים כפי שייראה לו כדרוש.

ב. אזניה:
התכוונתי לנוסח בענין האחזקה.

סעיף 15 ב.

נתקבל.

סעיף 15 ג (1)

מר שלגי:
אני מציע את תוספת החוק להוסיף הנה.

ד"ר קטרון:
לאחר שהוועדה הוציאה את הצו האינדובי-דואלי לכל המקרים, אז אין לנו צורך

בסעיף זה.

היו"ר ב. אבניאל:
כל הסעיף נופל לאור ההוראה שאתם קבעתם שהשר צריך לתת זמן לחיסול המלאי.

סוכ"מ:
סעיף 15 ג (1) (2) - נופל.

סעיף 15 ד (1) (3)

ש. פרלשטיין:
אינני מבין למה הסעיף הזה אינו מסתפק או אומר פשוט שהוא חושב שלדעתו הצו יכול לקבוע בו, למה הוא צריך להיות מותנה בכדאיות עסקו? יכולים להיות עוד כמה נימוקים אחרים. הוא יכול להגיש ערעור רק אם זה פוגע בכדאיות עסקו או יכול להביא לידי גילוי סודותיו. אינני יכול כרגע לציין אפשרות אחרת של פגיעה, אבל אינני חושב שצריך להגביל את זה. אם הוא חושב שהוא נפגע, הוא רשאי לערער. הוועדה תגיע לידי מסקנה שאין מקום לערעורים, היא תודיע אבל אני לא רוצה להגביל אותו מראש.

היו"ר ב. אבניאל:
אני חושב שאפשר לקבל את התיקון של מר פרלשטיין.

ש. שורש:
סודות מקצועיים או עסקו, מה יש עוד?

ש. בג'רנו:
עצם הדבר הזה מיותר. כאן מדובר על צו כללי האוסר באופן כללי משהו. אז בא יצרן עכשיו להוכיח או לשכנע שהצו הזה פוגע בו, אז מותר לשר לפתור אותו מחשיבות הצו ומצד שני מחייב את המתחרים שלו?

פה כתוב להיפך. לי נדמה שנחוץ לנו כאן משהו אחר. מה שנחוץ לנו, זה משהו שיבחון את הצו מבחינה זו עם באי כח הענף הזה. לא צריך להוציא את הצו לפני שמתיעצים עם מישהו. כל החוק הזה מבוסס על צווים. כאן יש צורך לאמר שצריכים להתיעץ עם וועדה על נוסח הצו.

היו"ר ב. אבניאל:
אינני מוכן שסמכות אדמיניסטרטיבית תחייב אחד ותשחרר את השני.

ש. פרלשטיין:
אינני יכול חייב שכל היצרנים העומדים באותו ענף יכולים לפנות. למעשה יצרן אחד מאותו ענף פונה, ואם הערעור מוצדק הוא צריך לחול על כל הענף הזה. לא יכול להיות משום שדוקא הוא פנה. אם זה מוצדק, זה מוצדק לגבי כולם. לא יכול להיות כך משום שהוא לקח את אינציאטיבה, ואינני יכול להגביל את זה שצריכה להיות פנייה קולקטיבית.

ש. בג'רנו:
כל הגישה של החוק איננה בסדר. כאן צריך להיות חוק דומה לחוק התקנים. אסור לנו להוציא צו המכסה מה צריך לכתוב. זאת פרוצדורה של חודשים, ויחד עם האנשים השר צריך לשבת הרבה זמן על מנת ללמוד מה לכתוב. יש לו את זה באותם המצרכים שעבורם קובעים תקן. התקן כולל גם מה שצריך לכתוב על המצרך עצמו. הסימון הזה לאיזה מטרה נחוץ? על ידי צווים לא יגידו לנו איזה דברים לכתוב על התוית. יש חוקים אחרים האומרים מה לכתוב על התוית. ואם רוצים על ידי זה להכניס את התויות של הסחורות, אז צריכים להקים וועדות של אנשים שיטפלו בדבר זה. בלי החלטה מהם בכלל אסור לשר להוציא צו. בצווים הוא יתחיל להגיד לנו מה לכתוב על הסחורות? לפעמים זה צריך לקחת שנים על מנת לדעת מה לכתוב. ועכשיו יש דשות מוסמכת אשר יכולה לפתור, ממה?

כל הגישה של החוק איננה גישה. אני שולל את כל סעיף 15 מהתחלתו חוץ מעצין היין, אבל כל היתר מיותר. לאן רוצים ומציעים להוביל אותנו עם החוק הזה? כך יקבעו סימני מסחר, על ידי צווים?

היו"ר ב. אבניאל:
נעבור לשמוע את נציגי השלטון המקומי.

עוזי יחיאל:
לאחר שבדקנו את הסעיפים, אנו רואים כמה דברים שמרכז השלטון המקומי הסכים לקבל אותם ונקודות אחרות שאנו מוכנים לוותר עליהם. אחרי שקבלנו את ההסברים של מנהל המיסים. אינני יודע אם יש לציין את הסעיפים האלה.

יחד עם זה, בהשוואת שני התזכירים משתבר שאנו מוכרחים להבהיר מספר די ניכר של נקודות ואני שבור שעל ידי זה נמנע שאלות מיותרות. למעשה חוק המיס לא מצאנו בו כל שמירה מסויימת על זכויות של הראשויות המקומיות, לא בתור צרכנים, לא בתור ספקים, ולא בתור ייצוג מתאים במועצה ובראשויות האיזוריות. אמנם יש סעיף 116 הקובע שאין הוראות חוק זה גורעות מכל סמכות לפי חוק אחר, אבל לדעתנו הוראה זאת איננה מספיקה. כי בכל מקרה, אם ניקח חוק עזר הקיימים לראשויות המקומיות, ברור שכל הוראה בחוק זה, שלא תהיה תואמת את החוק, היא לא תביא לחוקי העזר כל ערך. לכן מוכרחים באופן פוזטיבי לציין בחוק סמכויות אלה ולא רק בצורה כללית.

מצד שני, מצאנו סעיף הפוגע בראשויות המקומיות, וזה סעיף 31. סעיף זה קובע באופן מפורט שראשות מקומית לא תהיה דשות מים אלא אם כן יתנו לה את הסמכות הזאת. הואיל והמדיניות של הראשויות המקומיות היתה תמיד לרכז בידיה את הבארות ומקורות המיס, ובאופן מיוחד ישנה בכנסת הצעת חוק בקשר להעברת מפעלי מים של אגודות שיתופיות שימשו למעשה הנאמנים של הצבור לגבי המקום הנידון.

ולכן אנו חושבים שצריך לתת לראשיות המקומיות את הטיפול לענין המים באשכנז שיש לעשות זאת בצורה או שכל ראשות מקומית או ראשות מקומית גדולה, תהיה ראשות איזורית למים בתחומה, או שאפשר יהיה לסדר ארגון של קבוצת ראשיות מקומיות בין בצורת איגוד ערים ובין בצורה אחרת, שהן תהיינה הראשות האיזורית למים באיזור הזה, ושהן תהפלנה לנהל את עניני המים שלהם על ידי חוק עזר שלהם. ובקשר לכך ברור שחוקי עזר יחוקקו על ידי שר הפנים או שר החקלאות ועל ידי זה יהיה תיאום בין שני הדברים האלה. למעשה זה כולל את העיריות והראשיות המקומיות ואפשר לסדר אגודי ערים שתהיינה ראשיות מקומיות ואיזוריות.

אני הושג שחוק הראשיות המקומיות הוא חוק שיתן סמכויות וחלוקה מאד ל"מקורות" ואני יכול לתת שתי דוגמאות. האחת, פרדס-חנה. שם ישנו חוזה שלפיו מספקת "מקורות" מים, והחווזה הזו עומד להסתיים בעוד תקופה מסויימת. "מקורות" כבר מעכשיו דורשת רשות מים לקבלת כמות המים שפרדס-חנה מקבלת. זה דבר שלא צריך להרשות זאת. מקרה שני, מהמקור המים של ראש-העין ישנה הקצבה לראשיות המקומיות בסביבה, בני-ברק, רמת-גן, גבעתיים. בקשר לבני-ברק, טיפולתי אישית שם בענין זה ו"מקורות" הציעה חוזה שמבטיחה דגילה אי אפשר היה לחתום עליו, כי התנאים היו גרועים. על דברים קטנים הסכימו, על עקרונות לא הסכימו. השוברים לכל הענין הזה היתה; אתם דווצים מים - תחתמו. כאשר התרוכחנו, אם אמרו שבענין הברת-החשמל זה בדיק אותו הדבר. הואיל ובני-ברק היתה בטוב שנאלצה לקבל מים בדיחפות, התמה על החוזה. עכשיו גבעתיים כתור והיא תצטרך להכניע לחץ הזה של "מקורות", וכדאי שיהיה לחץ על מקורות מצד הממשלה לא לדרוש את התנאים האלה.

אנו רואים את שמירת הזכויות של הראשויות המקומיות בכמה צורות.

היו"ר ג. אבניאל: איזה תנאים דרשו?

עו"ד יחיאל: שעל כל דבר "מקורות" קובעת. במלים אחרות, כל הוצאה שמוציאים, כל דברים שעושים, השבנון של מקורות אין עליו ערעור. תנאי שני - הם נותנים לנו כמות מבסימלית של מים. אם אנו לא מקבלים את הכמות המבסימלית גם כן צריך לשלם עבור כל המים. אנו צריכים לקבל מבסימלית 3 מליון קוב, ואז אם אנו יכולים לקחת 3 מליון קוב ובין שאני לוקח 2 מליון קוב, אני צריך לשלם בשביל 3 מליון קוב. בנייה שאנו מסתדרים עם רשות מקומית שכנה ואומרים לראשות זאת שאין אנו צריכים שני מליון קוב, אולי אתם דווצים מליון קוב, התנינו שבמקרה כזה לא נשלם למים, אבל הם לא קבלו זאת ואמרו לנו: אם אנו נרצה נעביר זאת לנו כי שם המים עולים יותר ביוקר.

אמרנו להם דבר נוסף, בנייה שאת המליון הזה נותנים לנוף אחר, תורידו את המהיר? תשובתם היתה כזאת. כל המפעל הזה מספק 80 מליון קוב, ואם לא נצליח לספק 80 מליון קוב אלא רק 75 מליון קוב. כלומר בכל מקרה כזה בני-ברק תצטרך לשלם עבור 3 מליון קוב.

ט. אולמרט: לנו הייתם יורדים למליון קוב הם היו מסכימים?

ש. שורש: הטענה שלהם שהם לא יכולים למכור.

עו"ד יחיאל: אם יש צורך בכך, אני יכול לשלוח את העתק החוזה עם ציון באיזה בקורות אנו רואים את העוול של הדבר.

גם צורת הישוב המים. אני סבור ששמירת הזכויות של הראשיות המקומיות יכולה להעשות בצורה שהראשיות המקומיות בין באופן יחיד ובין בקבוצות תשמט כראשות איזורית; שתהיה נציגות מתאימה בטוענה הארצית ובמועצות האיזוריות במידה ותפיינה; שתהיה באופן פוזיטיבי בחוק הרואה על שמירת הזכויות בקשר לחוזה. אמנם קבלנו תשובה ממנהל המים שהחוק לא יקבע בחוזים, אבל מבטיחה בדיקה חוקית, גרעה לנו שזה איננו חוקי.

דר.

נראה לנו שצריכים להכניס סעיף שיקבע שהזוי המים הקיימים, במידה ואיננו עוברים את הצדמות שיקבעו בהתאם לסעיף 9, יהיו תקפים, במידה ועוברים, יהיו תקפים פרוטצטו, באופן יחסי לכמות המים. במקרה של פרדס-חנה לא תוכל "מקורות" או ראשות מים אחרת לדרוש זכות זו מחדש.

הערה כללית. למעשה החוק אינו מגביל את צו שעת חירום בקשר לשימוש במים משנת תשי"ז. כדי שלא תהיינה סתירות רצוי היה לבטל את זה ובמידה ויש משהו שרוצים לכלול בחוק, היה רצוי לכלול בחוק. אעבור פחות או יותר לפי סדר ההערבות שהיו בתזכיר, והתשובות שניתנו בהתאם לאותו סדר.

היו"ר ג. אבניאל: דק במקרה שאתה סבור שזה טעון הבהרה.

עו"ד יחיאל: סעיף 9. אנו מוכנים להיסוג מההצעה הראשונה שהתקנות של השר יאושרו על ידי הכנסת. אנו סבורים על כל פנים שצריך להיות אישור של הוועדה של הכנסת ולא של הכנסת כולה. כי ברור שענין המים רציני ביותר, ואנו רואים דוגמה בקשר לכל מיני סמכויות שנותנים לשר האוצר על הטלת היטלים, הצריכות את אישור וועדת הכספים. אולי היה רצוי שהשר יציע את התקנות ויקבל את אישור הוועדה. יכול להיות שהוועדה תכלול אתם תקבל תזכירים מגופים אחרים, תיתן לא אישור או תציע לתקן משהו.

פרק שני, סעיף 14, השאלה של מתן פיצויים. כאן מוציאים מאפשרות של מתן פיצויים מקרה של דלדול מקום המים. פה אנו רוצים להבדיל בין שני מקרים. מקרה אחד - נסכים בו עם מנהל המים בענין מתן הפיצויים. מקרה שני שלא נסכים לו כמו המקרה בחיפה. יש זכות מים מספיקים לחיפה, אלא שמקורות חיברה לטפול המים הדרומי של חיפה ישוברים נוספים ובתוצאה מכך נוצר דלדול למקורות המים של חיפה עצמה, והיו צריכים לחבר את חיפה למקורות בצפון העיר. הנזקים האלה שנגרמים הם נזקים שיש לתת תמורתם פיצוי מתאים.

היו"ר ג. אבניאל: אין מתנגדים להעביר מים לנקודות אחרות הדרושות, אבל אומרים, ההפסדים הנגרמים על ידי כך לא על ידי חיפה העיר, צריכים לחול עליהם אלא על אחרים.

מר נוימן: הדרגמה איננה שייכת לפרק הזה. לא מדובר כאן על מקרה של תכנון מחדש. פה מדובר על פיקוח על הצריכה בקשר עם מצב מסויים.

עו"ד יחיאל: בקשר לשאלה של המועצה הארצית. נראה לנו שלמעשה הראשיות המקומיות מייצגות את רוב התושבים בין מבחינה כמותית. זאת תשובה למנהל המים. אם יוצאים מנקודת מבט זו, אז אנו דורשים שיהיה ייצוג מתיים לראשיות המקומיות במועצה הארצית. כמובן שבמועצה הארצית יכניסו מומחים, אז אין אני מדבר על המומחים שיצטרפו לצדף אבל במידה וישנם נציגי צבור, אז נראה לנו ש-2/3 מהנציגים האחרים חוץ מהמומחים, זה המינימום שאפשר לדרוש. מכל מקום אנו מציעים שבחוק יהיה כתוב במפורש שהמינוי על ידי השר של הנציגים יהיה מתוך רשימה של מועמדים שהראשיות המקומיות תצענה, על מנת שלא יהיו נציגים שאנו לא קובעים אותם. ניתן רשימה ומתוכה אפשר יהיה למנות את הנציגים של הראשיות המקומיות. במידה ולא תקבלו את דעתנו בקשר לשאלה זאת שראשיות מקומיות בתוך יחידות או קבוצות תהווה את הראשיות האיזוריות, אז אנו רוצים לפחות את הייצוג המלא במועצות האיזוריות.

בשאלה של הרכב וועדות המשנה, אנו סבורים שרצוי במקרה זה להחליט כמו בפקודת העיריות הרכב וועדת משנה דומה להרכב של המועצה הארצית כדי שלא יהיו בוועדת המשנה כפילות, שלא תידרש הוועדה הארצית להאציל לה מסמכיותה, אז רצוי שהרכב יהיה מקביל.

בשאלה של משפט עדר לוועדת השפיעה.
מנהל המים העיר שניתנה אפשרות לערער למעשה לכל דבר, חוץ מהקביעות הכלליות שהשר צריך לקבוע לפי סעיף 9. אני לא סבור שזה סדוייק. רצוי היה לשמור על זה באופן מיוחד שאפשר יהיה לערער על כל פעולה חוץ מאשר הקביעה הכללית של התקנות. דוגמה אחת בקשר לכך. שאין אפשר לערער. אם נשווה את סעיף 17 עם סעיף 22 א' נראה שלמעשה נציב המים ברגע שנותן רשיון, הוא גשאי להתוות תנאים ולגבי התנאים האלה אם הם מכבידים ביותר אין כל אפשרות להגיש ערר. כי לפי סעיף 22 א' רשאים לדון על דלדול במקורות המים וכו' (ראה סעיף 22א). לדעתנו היה רצוי שיובר כך, שאפשר יהיה על כל החלטה לערער לוועדת שפיעה. זה יתן אחריות בטיפול בתנאים. אחרת היינו יכולים לגשת לבית-דין לצדק. ולכן לא היה רצוי שחלק המתנאים ישמעו ויועברו לבית דין לצדק, וחלק לבית דין מיוחד לעררים. אם מקימים את בית הדין לעררים רצוי שאפשר יהיה על כל צו לערער בפניו.

שאלה נוספת היא השאלה של קביעת תעריפי המים. במקרה זה אמרתי שמשק המים של הראשונות המקומיות איננו משק סגור כפי שהעיר מנהל המים. בקשר להפרדה בין שני המשרדים פנים וחקלאות. לגבי זה אנו לא נרחיב את הדיבור כי זאת שאלה שמרכז השלטון המקומי רוצה לדון בה לפני שבעיר הערות יותר נרחבות. רצייתי רק להעביר על הנקודה העקרונית שאנו לא רואים זאת כמשק סגור אלא ראשות מקומית יכולה להחליט לתת את זה במחירים יותר נמוכים, או לא לקחת שום מחיר. השאלה שבויכוח היא, האם יכולה ראשות מקומית לעשות רווחים במים.

בקשר להוראות המעבר. השאלה של סעיף 18. ישנו תכנון מילדי פעם בערים, צריך להרחיב איזורים בין תעשיות ובין אוכלוסיה, והדרישה של החבר היא שבמקרה כזה באופן אוטומטי יהיה צריך לתת להרחבה הזאת כמות מים הדרושה להרחבה הנידונה, כי אחרת אפשר יהיה על ידי הגבלה של מתן המים למנוע את הפיתוח באיזור הנדון. למשל אם רוצים להקים בעיריה מסויימת תעשייה אשר צריכה מים בכמות גדולה ביותר. על ידי כך שלא תינתן כמות המים הדרושה, אפשר למנוע את הקמת התעשייה במקום הזה. הכוונה שלנו בסעיף הזה, שבמקרה ומוקמת תעשייה מסויימת או הוגדלה האוכלוסיה, באופן אוטומטי צריך לתת כמות מים נוספת.

בקשר לסעיף 22. אמרתי קודם כבר בעניין מתן הפיצויים. העמדה שלנו שלכל החלטה יהיה חייב נציב המים לתת נימוקים, ולחייב את זה באופן מפורש בסעיף החוק על מנת שעל הנימוקים האלה אפשר יהיה לערער.

הערה שלנו לסעיפים 39 - 40. בקשנו שבמקרה של ראשות מקומית לא יוכל השר בלבד להוציא מפעל מים מידיה של הראשות המקומית ולהעבירו לראשות אחרת אלא באישור הממשלה. אנו מוכנים לתקן את זה ולאמר אלא באישור שר הפנים. הואיל ובסעיף אחר נאמר שהעברת מקום מים לראשות מקומית תהיה כפופה לאישור שר הפנים, אז באופן מקביל גם הוצאת מפעל מים לראשות מקומית תהיה זקוקה לאישור שר הפנים גם כן.

בשאלה של קרן האיזון. אני חושב שאתם דנים מכל מיני צדדים. העמדה של מרכז השלטון המקומי היא כפי ששמענו אותה גם בפעם הקודמת מפי התאחדות האכרים שלא צריכה ראשות מקומית אחת של ראשות תושבים אחת להשתתף באספקת מים לראשות מקומית אחרת. במידה והממשלה החליטה שיש לתת סובסידיה, הרי זה כבר העזרה של הראשות המקומית. אתה תמיד משלם את זה בצורת מס-הכנסה או מסי אחרים ואין להטיל את זה בצורת מס-נוסף של מס מים.

לשאלה של פיצויים כתוב, ששר החקלאות יוכל לקבוע את הכללים לפיהם..... למעשה בקביעת הכללים קובעים את זכויות האדם, כי אם יקבעו בניה שהפיצוי יהיה בהתאם להערכת הנזק לפיצוי נזקי מלחמה, בזה קובעים את ערכו של הנזק. ולכן עצם קביעת הכלל איננו דבר סתמי, ואנו סבורים שרצוי לקבוע את הכללים בחוק עצמו, כמו שזה נעשה בחוק הקרקעות, הפקעה לצרכי צבור. הוא לא מנוסח בצורה המניחה את הדעת, אבל שם בתוך החוק נמצאים הכללים שלא שר המשפטים או שר אחר קובע את הכללים למתן פיצויים.

לשם דוגמה: בחוק הפקעה לצרכי הצבור קבוע שיש להתחשב בערך לצורך ברקו. בתי-המשפט למעשה אינם מתחשבים בהערה הזאת, הואיל וידוע שלצורך ברקו האנשים משתדלים לשלם פחות ברקו, ולא יתכן שמפקיעים ממנו דכוש והוא יצטרך לקבל את חצי המחיר.

בתזכיר של מנהל המיסים כתוב, שהכללים שצריך לקבוע השר, הם כללים שיחייבו אך ורק את נציב המיסים, ומתוך קריאה של החוק מסתבר שאלה כללים סופיים, ולכן ההערות שהערת קודם. למעשה, אם לחפש את הצדק ככל האפשר, מוכרחים אולי להעביר את זה בצורה כללית, אולם יש לציין שאלה פיצויים שינתנו בהתאם לנזקים הממשיים שיגרמו כתוצאה מכך, ואת הנזק הממשי בתי-המשפט יכולים להעריך וזה כתוצאה מהוכחות שיביאו שני הצדדים על הנזק הממשי שנגרם.

דבר נוסף הוא, שלמעשה לא ניתנים פיצויים עבור כל נזקים אשר אלולים להגרם כתוצאה מהפעולות השונות. זאת אומרת, ישנם מספר סעיפים הקובעים על פיצויים שינתנו במקרה זה או אחר, אבל לא לקחו בחשבון מספר די ניכר של אפשרויות של נזק, שצריך עבורם לשלם פיצויים ולמעשה החוק אינו קובע אפשרות כזאת. למשל בקשר לסעיף 15, רשאי נציב המיסים להפעיל מפעל מיס. נניח שכתוצאה מהפעלה זאת או על ידי הפעלה זאת נגרמו נזקים למפעל המיס ולבעלי מפעל המיס, לא כתוב שום דבר בקשר למתן פיצויים לבעלי מפעל המיס. לדעתינו יש צורך לתקן את סעיף 64 על ידי הוספת סעיף משנה האומר: שכל אדם שיפגע בצורה זו או אחרת כתוצאה מפעולה, יקבל את הפיצויים המתאימים, פרט למה שאמרנו קודם, וזה נובע מעצם קביעת הנורמה.

בזה גמרת את ההערות הכלליות, ואני מוכן

לענות על שאלות.

מר ביטבוים: אני סבור שהראשיות המקומיות צדיכנת להיות

עזר לשר בביצוע החוק הזה. מדוע אנו

מייחסים כל כך חשיבות לייצוגנו במועצה הארצית או במועצות הארציות. תפקידנו לפי נוסח החוק הוא אך ורק תפקיד של ספק מיס או צרכן מיס. אנו מופיעים בשורה של יתר ספקי וצרכני המיס ללא כל הבדל. נדמה לנו שזה לא נכון. הראשות המקומית היא לא רק מסק מיס, היא בכלל לא רק מסק, אלא היא גם נציגות המקום, היא כנסת זוטא בכל מקום ומקום. ולכן, חשוב לשתף את הראשות המקומית לנושאי החוק הזה.

עם כל הכבוד לשר החקלאות ולמשרדו, אין אנו

בטוחים שיש לו העובדים והמומחים הבקיאיים בחיי יום של הראשות המקומיות, המרכז המוניציפלי, אני חושב שנבצר מהם להכנס לעובי הקורה, הם לא משרד הפנים, הם רק משרד החקלאות לגבינו, הם לא מטפלים בנו בחיי יום יום. ולכן, מבחינה זאת אנו מחשיבים מאד שישתפו את נציגי הראשיות המקומיות במידת האפשר, ולכן גם הדרישה שלנו של 2/3 אשר בעיני לא מעוררת כל צחוק ונראית לנו כהגיונית.

מדובר פה על מסק מיס מוסגר בתוך הראשות

המקומית. ואמר מר יחיאל שהסוגייה הזאת עדין לא נידונה, ולמרכז השלטון המקומי עדין אין הכרעות לשאלה הזאת, כי השאלה שונה לגבי כל מקום ומקום. אני רוצה רק להגיד: יש מקומות שנזרים במחיר המיס ובהכנסות המיס על מנת לכסות צרכים בשטחים אחרים, ויש מקומות שבמשך שנים רבות לא יוכלו לאזן את מסק המיס כי יצטרכו להשקיע בפיתוח. מסק מוסגר אינו אומר שאין גרעונות ואין רווחים. אני גורס שראשות מקומית רשאית אנלי במרוצת השנים לספק מיס חיינם לתושבים כשירות ולא כמזדן. אם היא תוכל, אם ייתר המסים מאפשרים לה דבר כזה, הראשות המקומית רשאית לספק מיס במחיר מוזל מתחת למחיר הקרן, הכל לפי תנאי המקום. אני סבור שלא צריכים להיות עודפי הכנסות ממיס. הדבר הזה נוגע לשאלת קביעת מחיר המיס שקובע השר בהתייעצות עם המועצה. אנו פה רואים שכנה רבה שהשר לא יספיק להכנס לכל הבעיות השונות המוניציפ-ליות הקשורות בבעיה זאת.

ד.ר.

שר החקלאות ק. לונז:

לא קביעת המחיר לאזרחי העיר, כי אם לעיר - כקונה כללי, כיחידה.

היו"ר ב. אבניאל:

אני רוצה להזכיר שנשאר לנו לשמוע עוד את "מקורות", ולאחר כם עובר החוק הזה לדיון ולעבוד כל הפרטים על ידי וועדת המשנה בראשותו של חבר-הכנסת אולמרט, ויחזור אלינו למליאה לאישור הסופי.

ש. פרלשטיין:

מדבריו הבינותי מד יחיאל, שמשום ש"מקורות" לקחה את המונופולין על המים, היא קובעת לפעמים חוזים לא רצויים לראשות המקומיות. אני רוצה לשאול אותך שאלה אחת. האם אתם אינכם בדעה שבעל-הבית העיקרי והקובע על ענין המים צריכה להיות הממשלה או המדינה? ובאופן אלטרנטיבי אתם חושבים שהיה רצוי שהשלטון המקומי יהיה מיוצג בהנהלת "מקורות".

עו"ד יחיאל:

לא חשבנו על שאלה שנהייה מיוצגים במקומות. אנו לא חושבים ש"מקורות" תהיה המועצה הארצית למים. אנו רוצים להיות מיוצגים במועצה הארצית או בראשויות האיזוריות. אם מקורות הופכת להיות ראשות ארצית, אנו רוצים להיות מיוצגים בראשות הארצית. לא הבינונו שמקורות היא הראשות הארצית.

אנו סבורים שמקורות המים צריכים להיות של

הממשלה.

ש. פרלשטיין:

דברת על אופן קביעת מחיר המים. מי צריך לפי דעתך להיות הפוסק האחרון בקביעת מחיר המים, הראשות הארצית או הראשות המקומית?

האם אתה חושב שחוץ מהגבלות של שעונים ומחיר המצט, צריכה להיות גם הגבלה של קיצוב במים?

מר ניסבוים:

אני מניח שהפוסק או המאשר האחרון, צריכה להיות הראשות הארצית.

מ. אולמרט:

מערבבים פה שני מושגים. עוד לא נאמר בחוק שהראשות הארצית תהיה "מקורות". השר אמר בתוך התשובות שיתכן ו"מקורות" תהיה המפעיל הארצי. דבר שני זאת מועצת המים. מר ניסבוים אומר שקביעת המחיר זאת הסמכות הבלעדית של המועצה הארצית ולא של הראשות הארצית.

מר ניסבוים:

את המצוין קובע המקום, והמועצה הארצית צריכה לאשר. אנו מוכנים שהמצב ישאר כפי שהיה עד כה אלא שהמחירים יאושרו על ידי שר החקלאות בהתייעצות עם שר הפנים.

בקשר עם ההגבלות וקיצוב המים בערים, אנו בהחלט בעד זה שהשימוש בערים יוקצב, אולם בהתחשב עם כל הגורמים הדרושים לכך.

עו"ד יחיאל:

בקשר לקביעת מחיר המים לתושבים של המועצה המקומית. אנו בדעה שאת זה הראשות המקומית צריכה לקבוע בעצמה. גם ללא צורך של אישור במילא אנו לא יכולים לעשות זאת אלא לפי חוק. עזר, כך שכתוצאה מכך במילא יש לנו את שר הפנים.

ע. איכילוב:

מר פרשליטין שאל אם נוסף להגבלה שבאה על ידי שעונים, וזה מביא לחסכון, האם נוסף להגבלה על ידי המחיר הקבוע של המים, העירייה או הראשות המקומית תעשה הגבלות נוספות, ותגיד: על אף כל השאלות השונות אני לא מספקת לך יותר מאשר 100 קוב או 200 קוב מים, לאור האפשרות שעירייה אחת תיתן 200 קוב, עירייה שניה 150 קוב, ושלישית - 150 קוב. זאת שאלה לגבי השימוש בכמות המים.

ד.ר.

טר ניסבויים:

אנו מקבלים על עצמנו את ההסדר הארצי.
אני אומר שצריך לתת לנו את כל כלי
ההתגוננות וההסברה לאותם הגופים שהם נוצרים לשם כך על מנת להבטיח
את הצרכים שלנו במסגרת הצריכה הארצית.

ט. אולמרט:

תהיינה ודאי שאלות רבות בוועדת המסנה,
אבל אני רוצה להציג שאלה למחשבה.
אתם חושבים שמועצה מקומית או ראשות מוניציפלית מקומית בכל מקרה חייבת
להיות הראשות האיזורית של המים. אני חושב שמוטב לכם לחשוב איך מבחינה
מעשית יכולים לתאם את חלוקת המים עם חלוקת מים גיאוגרפית של הראשות
המקומית. זה לא תמיד אכול ללכת בהדרגה. במקרים מסויימים הראשות המקומית
יכולה להיות רק חלק של ראשות איזורית של המים. אבל לא יכולים בשום
פנים מראש לקבל הנחה שכל ראשות מקומית או עיריה גדולה יכולה ליהפך
לראשות מים.

ג. שוקן:

האם אתם מוכנים להסתפק בכך שאותו מחיר
המים שיקבע, והוא יכול להיות נמוך יותר
מהמחיר העצמי או מהמחיר שנציב המים או ראשות המים יקבעו אותו, אבל שאף
פעם לא יעלה?

טר ניסבויים:

אם יש עודף, צריכים להוזיל את מחיר המים.

עו"ד יחיאל:

אין עמדה על כך.

ש. פרלשטיין:

מה דעתכם על העמדה שנוקטת מקורות הפסקת
אספקת מים בתור לחץ על תשלום בזמן או
לחתום על תנאים מסויימים שאינם מתקבלים על דעת הראשות המקומית.

היו"ר ב. אבניאל:

אני סבור שזה לא שייך לחוק. יכולת לשאול:
היותו "מקורות" משתמשת באמצעי זה, האם
דעתכם שצריך למסור ל"מקורות" להיות הראשות הארצית?

ש. פרלשטיין:

האם גישה כזאת או נוהג כזה, פסול או
מתקבל על הדעת.

טר נוימן:

אני רוצה לתקן את העובדה שבשנים האחרונות
"מקורות" עברה לשיטה כזאת שאת דמי-השתיה

הם משאירים.

עו"ד יחיאל:

ומאיימת בהפסקה.

טר ניסבויים:

גם אנו סוגרים מים למי שלא משלם. אני
מבין שהם סוגרים מים על אי-תשלום נמשך.

היו"ר ב. אבניאל:

לאור הערת הכינים של טר איכילוב, אני מוכן
להציג לכם שאלה נאינני תובע תשובה מיד.
האם לאור מה שקרה בזמן האחרון או בשנה האחרונה בעבודת "מקורות", האם
אתם סבורים שיש למסור ל"מקורות" להיות הראשות הארצית?

שר החקלאות ק. לונז:

הערה אחת. סעיף 31 האומר: שראשות
מקומית לא תהיה ראשות מים. הסעיף הזה
הוכנס בוועדת השרים לענייני חקיקה לפי שיקול מסויים של משרד הפנים.
בהצעת וועדת הלפרין לא היה הדבר הזה. משרד הפנים מוכן לוותר על זה
ואנו לא נתנגד.

היו"ר ב. אבניאל:

אני מודה למרכז השלטון המקומי עבור ההסברים
המאלפים.

אני נועל את הישיבה.